

Duchowość i życie pasjonistów

Fr. Bernard Mayele Muntwene, C.P.

Jubilaeum

Życ z zapalem i entuzjazmem

Nie jest łatwo zdefiniować pojęcie duchowości, a tym bardziej sprecyzować jego treść. Samo słowo „duchowość” pochodzi od łacińskiego słowa *spiritus* i odnosi się do doskonałości życia na wzór Boga, życia nadprzyrodzonego, życia w świetle wiary i w opozycji do stanu bez łaski¹. Chociaż w samej Biblii nie znajdziemy teorii duchowości, jej treść została zawarta w dużej mierze w listach św. Pawła. Często odnajdujemy w nich zaproszenia do życia duchowego (1Kor 2,13; Gal 6,1; Rz 8,9), do życia w świętości zmierzającej do doskonałości: ducha, duszy i ciała (1Tes 5,23). W tym napomnieniu Paweł podsumowuje sposób życia chrześcijanina, rozumiany jako życie podporządkowane Duchowi Zmartwychwstałego Pana (Rz 8).

1 - por. LUCIEN-MARIE., École de spiritualité, in Dictionnaire de Spiritualité IV, 116-128; R. BLATNICKY, Il concetto di «scuola di spiritualità», in Rivista di pedagogia e scienze religiose 4 (1967), 48-198.

Dlatego *duchowość, doświadczenia duchowe, życie duchowe, ścieżki Ducha czy dążeniowe kierunku świętości i doskonałości*, są wyrażeniami często używanymi w tej dziedzinie. Oznacza to odnoszenie się do życia chrześcijańskiego, jako te, które rozwija się, umacnia i dojrzewa². Ponieważ Duch Święty prowadzi każdego człowieka do doskonałości w odmienny sposób, święci różnią się od siebie. Z tego również względu istnieją różne rodzaje duchowości chrześcijańskiej: duchowość ignacjańska, duchowość franciszkańska, duchowość karmelitańska, duchowość pasjonistyczna itp. Duchowości te powstają jako odpowiedź na potrzeby Kościoła w określonym czasie w historii.

Duchowość pasjonistów czy duchowość pasjonistyczna.³

Ta kombinacja słów wymaga wyjaśnienia. Duchowość pasjonistów jest osobistym doświadczeniem duchowym św. Pawła od Krzyża, którym dzieli się on z innymi

2- por. D. SORRENTINO, *L'esperienza di Dio. Disegno di teologia spirituale*, Cittadella, Assisi, 2007.

3 - por. P. BASILIO, *La spiritualità della Passione nel Magistero di San Paolo della Croce*, Madrid, 1961.

członkami tej samej duchowej rodziny. Antonio María Artola mówi: „Duchowość pasjonistyczna to szereg cech duchowych Zgromadzenia założonego przez św. Pawła od Krzyża”⁴. Jest to bardzo konkretna i jasna propozycja życia ewangelicznego, uznana przez Kościół jako ważna forma życia chrześcijańskiego i ewangelizacji. „Z drugiej strony duchowość Męki Pańskiej jest rzeczywistością znacznie szerszą i ogólniejszą, wyznaczającą wszelkie formy - ludzi i instytucje - które zajmują fundamentalne miejsce w tajemnicy Męki Jezusa”⁵.

Geneza duchowości pasjonistycznej

W swojej książce o pasjologii⁶, ks. Artola zwraca uwagę, że zainteresowanie badaniami duchowości pasjonistycznej sięga 1805 r., do św. Wincentego Marii Strambi, pierwszego biografa św. Pawła i jego dzieła „O skarbach, jakie mamy w Jezusie Chrystusie”⁷. Na jego podstawie ówczesny Przełożony Generalny ks. Leo Kierkels w 1928 r. w liście okólnym zaproponował uaktualnienie do naukowego studium historii duchowości św. Pawła od Krzyża w języku francuskim. Ks. Gaétan z imienia Maryi (Henry H. Reijnders) jako pierwszy opracował nową metodologię, tworząc krytyczną pracę na temat duchowości pasjonistycznej. Był także pierwszym, który podjął się pracy nad duchową doktryną św. Pawła od Krzyża. Jego wysiłki w znacznym stopniu przyczyniły się do stworzenia wizerunku św. Pawła od Krzyża jako mistyka i zainspirowały innych badaczy, w tym ks. Costante Broveto⁸, Stefano Pompilio⁹, i Enrico Zoffoli¹⁰ we Włoszech i wielu innych w różnych krajach, aby studiować duchowość pasjonistyczną. Należy również zaznaczyć, że oprócz tych pionierów pozostaje wielu innych uczonych i autorów duchowości pasjonistycznej¹¹.

4 - A.M. ARTOLA, *La Passiologia, Teologia spirituale della Congregazione passionista*, Roma, Curia Generalizia, 2013, 45.

5 - A. M. ARTOLA, *La passiologia*, 45.

6 - *Passiologia* deriva da *Passio*: sofferenza e logos: trattato. La passiologia allora si può definire come scienza delle sofferenze di Cristo, 60.

7- A.M. ARTOLA, *La Passiologia, Teologia e spiritualità della Congregazione passionista*, 15.

8 - C. BROVETTO., *Introduzione alla spiritualità di S. Paolo della Croce. Morte mistica e divina natività*, Eco, S. Gabriele (TE), 1955.

9 - S. POMPILIO, *L'esperienza mistica della Passione in San Paolo della Croce*, Roma, 1973.

10 - E. Zoffoli, *San Paolo della Croce, storia critica*, I, II, III, 1963-1968

11 - A.M. ARTOLA, *La Passiologia, Teologia spirituale della Congregazione passionista*, 56. Per uno studio più approfondito della cultura e spiritualità passionista si consiglia di leggere la rivista *Sapienza della Croce*.

W centrum duchowości pasjonistycznej jest Męka Pana

Aby naprawdę zrozumieć duchowość pasjonistyczną, którą nauczał św. Paweł od Krzyża, trzeba wyjść od tego, że męka Jezusa była centrum jego życia, nauczania i apostołstwa. Oryginalność św. Pawła od Krzyża polega na tym, że dostrzegł mękę Jezusa jako główny środek do osiągnięcia zbawienia i świętości. Wielu świętych mówiło o Jezusie Ukrzyżowanym, ale nikt przed nim nie nauczał o Nim z taką mocą. Umieszczenie Jezusa Ukrzyżowanego w centrum swojej duchowej podróży oznacza nie tylko poznanie Go, ale także podporządkowanie własnego życia Jego życiu¹². Duchowość pasjonistyczna koncentruje się na tajemnicy męki i śmierci Jezusa, rozumianej jako najwyższy przejaw nieskończonej miłości Boga do ludzkości. Pasjoniści zobowiązują się czwartym ślubem do propagowania kultu tej tajemnicy.

Głoszenie Męki zapoczątkowało wielką przemianę społeczną i duchową za czasów Pawła od Krzyża - zmianę nastawienia, wrażliwości. Rozprzestrzenianie się medytacji nad męką Jezusa oświeciło ludzkie krzyże i umożliwiło głęboką zmianę włoskiego regionu Maremma Toscana dzięki pokornej obecności misjonarzy pasjonistów. Święty Paweł od Krzyża zakładał swoje domy rekolekcyjne w miejscach najbardziej opuszczonych i znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej i duchowej¹⁴. Księża i ich parafie otrzymali pomoc w pierwszej kolejności, a następnie była ona udzielana pozostałym mieszkańcom, zwłaszcza tym najuboższym, najbardziej opuszczonym i odrzuconym przez społeczeństwo.

Status duchowości pasjonistycznej

Św. Paweł od Krzyża jest niezmiennie, pomimo mijających lat, wzorem męża Bożego, apostoła Męki Pańskiej, nauczyciela modlitwy. Gorliwością swojej wiary obudził sumienie ludzi swoich czasów. Odpowiedzią Pawła od Krzyża na zło jego czasów było głoszenie Miłości Boga objawionej w męce Jego Syna, Jezusa, jako strażniczki wiary i tradycji chrześcijańskiej.

Przekonywał, że duchowa rewolucja powinna zacząć się od wewnątrz Kościoła, to znaczy od kapłanów, ponieważ otrzymali oni wielki dar, odpowiedzialność za służbę w Kościele.

W każdym okresie historycznym, od czasów Założyciela do dnia dzisiejszego, pasjoniści żarliwie przeżywali swój charyzmat po wszystkie krańce świata. Głosili miłość Boga objawioną na krzyżu Jezusa, aby dać nadzieję wszystkim ludziom. Krótko mówiąc, powołanie pasjonistyczne polega na głoszeniu Ewangelii Męki naszym życiem i apostołstwem¹⁵ oraz uczeniu innych rozważania jej, aby stali się naśladowcami Chrystusa i uczestniczyli w Jego cierpieniu i chwale¹⁶. Dziś w porównaniu z czasami Założyciela różnorodność apostołów rozszerzyła się na wiele obszarów i odmiennych odbiorców - posługujemy w parafiach, angażujemy się w doświadczenia społeczne, jesteśmy otwarci na misje „ad gentes”, jesteśmy obecni w świecie kultury i w rzeczywistości medialnej. Jednak misje, nauka ćwiczeń duchowych i kierownictwo duchowe pozostają głównym i centralnym zajęciem pasjonistów¹⁷.

12 - por. Max ANSELM, Lettere ai laici, Vol I-I, 62.

13 - C. BROVETTO, *Spiritualità di San Paolo della Croce e la nostra spiritualità passionista contenuta nel voto specifico*, Ricerche di storia e spiritualità passionista, 23, Roma, 1982.

14 - por. M. ANSELM, Lettere ai laici, Vol. II, 62.

15 - por. Reguła i Konst., 2.

16 - Reguła i Konst., 3.

17 - por. Reguła i Konst., 70.